

XI

дѣепричастіе.

§ 104.

Что е дѣепричастіе?

1, *Прѣпишвеещемъ толку пѣсни, мыслитъ човѣкъ, че се исцърпи все-то богатство.*—*Прѣпишвеещемъ* ся относи на сказуемо-то: *мыслитъ, че се исцърпи все-то богатство*, на вопросъ: *кога човѣкъ мыслитъ?* показва обстоятелство временно, и затова е нарѣчіе. Но нарѣчіе: *прѣпишвеещемъ*, ся производи отъ глаголь дѣйствителенъ: *прѣписвамъ*, и означава дѣйствие, което ся извършава въ сѣщо-то онова время, кога-то ся извършава друго дѣйствие: *мыслитъ*.

Нарѣчіе, което е произведено отъ глаголь и сохранява залогъ и время, ся нарича *дѣепричастіе*.—*Прѣпишвеещемъ*—дѣепричастіе.

2. *Ходитъ летащемъ и съ рѣцѣ-тъ махащемъ.*

Летащемъ—*махащемъ*, ся относятъ на сказуемо-то: *ходитъ*, на вопросъ: *какъ ходитъ?* показва обстоятелство образно, и затова сѣ нарѣчія. Тия нарѣчія сѣ произведени отъ глаголы: *летѣжъ, махамъ*, затова сѣ дѣепричастія, залогъ срѣдень, видъ несовършенъ.

Забѣл. Дѣепричастіе съ окончаніе: *щемъ*, е употребително у Македонскы-тъ Българе; то е сѣще-то онова дѣепричастіе, което въ церковныя-тъ языкъ окончава на: *ще*, н. п. *поище, творяще, идуще, спдяще*. Въ нѣкои мѣста въ сѣвернѣж Македоніѣж и въ сосѣдны-тъ имъ окрѣжія ся употреблява дѣепричастіе съ окончаніе: *ейки*, н. п. *идейки, говорейки, спдейки*. А во восточны-тъ страны отъ Българіѣж ся чуе тукъ-тамъ дѣепричастіе съ окончаніе: *щицѣ*, н. п. *трѣгещицѣ, пѣещицѣ*.